

~~11 10 10~~
~~10 10 10~~

A M I C O L E C T O R I.

Fferimus nunc tandem candide Lector Secundam partem Atlantis, primum nouæ Geographiæ tomum, videlicet septentrionalium Europæ terrarum descriptionem, à Gehrardo Mercatore patre, piæ memoriæ inchoatum, & à me ad finem perductum: utinā ea, qua optarem, perfectione. Inscriptiones singularum tabularum politici status ordinem continentes D. Bernardo Furmerio Leonardiensi, I. C. debemus; qui eas ex Richardo Stanbursto, Guillielmo Candeno, Danide Chytræo & alijs nostri temporis scriptoribus, servatis authorum verbis aut modice interpolatis, bona fide collegit, & nobiscum ingenuè communicauit. Quod autem in tabulis ædendis non rectum semper ordinem secuti sumus, vt qui Galliam, Germaniam, Italiam & Græciam prius, quam basce, quæ primum locum obtinent, in publicum prodire iussimus. Id certe non casu, sed consilio ineuitabilis necessitatis factum est, vt ea ratione & sump-tibus superesse, & reipublicæ consulere tabulis, maxime hoc tempore necessarijs, possemus: quemad-modum etiam Pater in sua præfatione ad Principem Iuliacensem, Lectorem admonuit. Quia autem singulæ, quæ ædicæ sunt partes in se sunt perfectæ, ita vt totius orbis descriptione, quam molimur, absoluta, facile ynaquæq; in suum locum & ordinem redigi possit, non puto quenquam fore tam inhumanum, qui hoc factum nostrum, quod suasit necessitas, carpere malignè volet. Hoc autem benevolum Lectorem rogatum velim, vt quæ generaliter præmisimus, ca hic repetere ne cogamur, se eo remitti ne ægrè ferat. Ego verò iam tandem bonum & diu à me optatum initium nactus, posthac ordinem rectum non intermittam, sed Septentrionalibus emissis, secundum Nouæ Geographiæ tomum, id est, Hispaniæ descriptionem accuratam aggrediar, inde ad Africam, Asiam, Americam, & si apriatur, vti spes est, ad tertiam continentem, quæ Magellanica & terra Australis dicitur, me accingam, & quod in hisce omnibus Gerardus Mercator Pater piæ memoriæ inchoatum reliquit (vt sunt pleraq; omnia) summo studio & industria pro virili, Deo conatibus aspirante, ad finem destinatum feliciter perducam. Interim vt me suis itinerum obseruationibus & terrarum mariumq; lustrationi bus docti & Geographiæ studiosi iuuare velint etiam atq; etiam obnixè rogo, meq; accepti beneficij non immemorem fore religiose & sanctè spondeo. Vale Lector & fruere nostris Laboribus.

Tui studiosissimus

Rumoldus Mercator.

ORBIS TERRAE

T Y P V S.

VM ex naturæ necessitate ordo semper requirat generalia particularibus anteponere, totumque parti, ad maiorem oblatæ rei intelligentiam: hac eadem & ego deuinctus lege huius primo nostræ Geographiæ ac Septentrionalium terrarum tomo, vniuersalem orbis terræ typum, eiusque quatuor partes, Europam, Africam, Asiam & Americanam, quo felicius rem prosequar, præponere debui: & singulis quoque deinceps tomis consequentibus, ut is etiam perfectum semper habeat opus, ac totius vniuersi descriptionē, nec hac utrī speculacione priuetur, quivel suæ tantum patriæ delineationem sibi comparauerit. Iucunda etenim est & maximopere necessaria generalium contemplatio, ei qui vel minimam mundi & naturalium rerum cognitionem habere cupit. Si enim libeat considerare, quis solis ortus vel occasus, quæ causa æstatis vel hyemis, vnde inæqualitas dierum & noctium existat, quid deniq; & quo in loco natum, propagatum, actum, gestum, mutatum & conuersum iam inde à rerum conditarum primordio fuerit id omne certe non aliunde melius, quam ex harum quinque tabularum adiunctione sine omni periculo & honesta cum animi voluptate didiceris. Et quemadmodum nulli, quantumvis amplam habitationem nacto, sufficit, perspectas habere suarum ædium partes, ut sunt atrium, cella vinaria & penaria, culina, triclinium, cænaculum, cubiculum, conlaue, musæum. quo ijs commode vti possit; sed etiam in qua vrbis parte & platea, domus eius sita sit, compertum ipsi esse necessarium & commodum est, vt hinc cognoscat statim, si in ciuitate tumultus vel incendium oriatur, quam prope vel procul à periculo absit. Sic non minus iucundum vel necessarium nosse, qua in orbis parte habites, quos populos vicinos aut remotiores habeas, vt grassantibus belli calamitatibus, quo metu, quæ animi tranquillitate vti liceat, scire queas. Denique cum Cosmographia sit lumen totius tam ecclesiasticæ quam politicæ historiae, & plus ex ea discat oiosus spectator, quæ ex longo molesto & sumptuoso labore peregrinator, qui crebro cælum tantum, non autem animum mutat: parum utilitatis ex ea capias, si tabulis particularibus generales non adiunxeris. Sunt autem hæ generales tabulae collectæ ex magna orbis terræ descriptione (cuius etiam initium longitudinis, vel primi meridiani positionem in singulis sequuti sumus) Et ex magna Europa mea quas Duysburgi edidi. Et quamuis per omnia non respondeant his postremis tabulis geographicis nostris, tum in gradibus longitudinis, tum in gradibus latitudinis, differentia tamen illa tam est exigua, in tam generalibus descriptionibus, vt vix discerni queat. Finito autem opere (Deo volente) dabimus perfectiores & cum toto opere magis conuenientes, quas etiam separatim excudemus, vt præmis- satum loco inseri possint si opus sit, nec emptores fraudentur. Tu interim Lector vale & fruere, ac huius tuæ habitationis ac tibi ad tempus tantum concessæ gloriam cum Poeta Buchanano diligenter considera, qui sic eam cælestibus comparat, vt animos terrestribus ac rebus hisce caducis immersos extrahat, & ad aliora acæte rna viam ostendat.

Percipias rerum sit quantula portio, verbis
Quam nos magnificis in regna superba secamus
Partimur ferro, mercamur sanguine fuso
Ducimus exigua glebae de parte triumphos.
Illa etenim moles per se spectata seorsim,
Magna quidem: si cum stellati tegmine celi
Componas, puncti instar erit, vel seminis, unde
Condidit innumeros senior Gargetius orbes.
Hæc illa est hominum fides, hac illa ferarum
Et volucrum domus: hoc angusto è carcere quantum
Surripit Oceani terra circumfluis humor,
Quig, per Herculea irrumpens diuortia metæ,
Europam Lybicis latè sciungit ab oris?
Adde huc claustra Arabum, quæq; arctant æquora
Hyrcanos: huc adde lacus laxasq; paludes, (cāpos

Et quæ præcipiti labefactant flumina montes
Vertice, vel pigris stagnant immota lacunis.
Dumq; hac virapiunt, hac orbem gurgite mergunt,
Conditur exigue sub aquis pars maxima terra.
Quod supereft, magno velut insula parua profundo
Innatat: hac etiam quantum vel squalet arenis?
Vel tumet in vastos sine fruge, sine arbore montes?
Vel numis ardet flammis? vel frigore torpet?
Vel iacet humano indocilis mansuescere culta,
Vel fecunda malis animantium in funera succis?
O pudor, ô stolidi præceps vesania voti?
Quantula pars rerum est, in qua se gloria tollit,
Ira fremut, metus exanimat, dolor vrit, egestas
Cogit opes ferro, infidus, flamma atque veneno?
Scilicet & trepidi feruent humana tumultus.

ORBIS TERRAE COMPENDIOSA DESCRIPTIO

Quam ex Magna Vniuersali Gerardi Mercatoris Domino Richardo Gartho, Geographie ac ceterarum bonarum artium amatori ac fautori summo, in veteris amicitie ac familiaritatis memoriam Rumoldus Mercator fieri curabat A. M. D. LXXXVII.

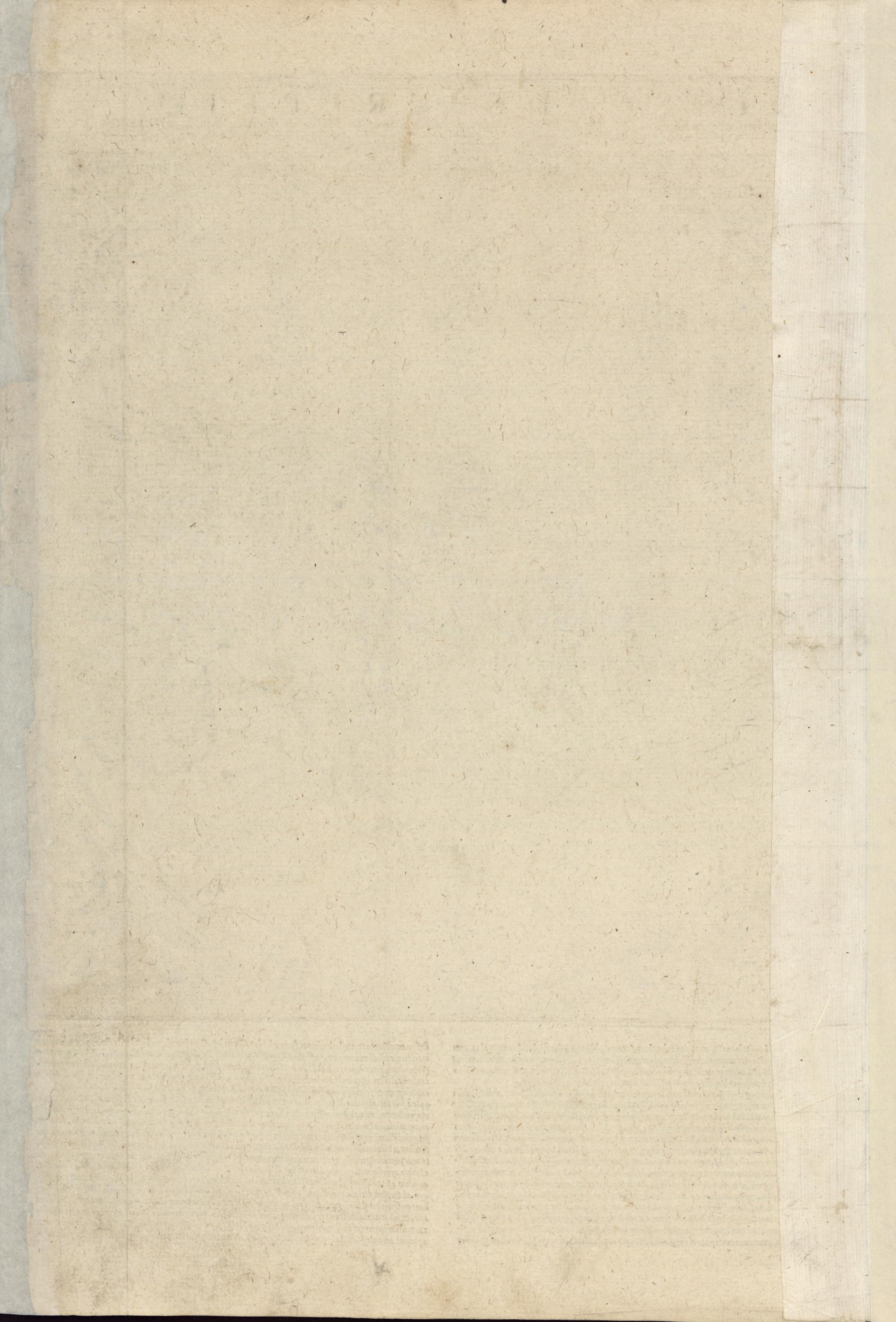
DE MUNDI CREATIONE ac constitutione brevis instruclio.

Studiois Geographiae ante omnia consideret mundi creationem, hoc modo. Deus constituto puncto, quod nunc mundi centrum est, pro se et quiete gravium, immum liquidam informem creans, quia chaos uocam, illuc am iniecit, excitaq; uehementi spiritu eam agitauit, agitando et celeriora gravitoraq; disseruit, que centro se ad equilibrium applicantia, terram ac mare in unum corpori figura sphericæ dederunt, cuius centrum punctus ille qui edes est gravium existit, supra hoc corpus ut levior et nobilior a quoq; ita superiori locum obiunuerunt, lucidiusq; materialis globos paulatim collecta, lunam, solem, stellasq; reddidit, que ratione primi mobilis, supremi in quaue sibi super polis aquinoctialis mundi ab ortu in occasum apuntur, non est diemq; diuidentes, at super alijs polis, eclipticae uidelicet, proprio motu ab occidente orientum, alie citius, alie tardius circumvolvuntur. Ut autem terra habitacioni animalium accommoda fieret, spiritus ille qui placuit Deo undas in altum attollens, alibi montes & altorem terræ are congesit, et solidauit, albucatuaras & sinus effecit, in quos fluxiis aqua de cenderet, et quoq; in equilibrio penderet tota machina, nos træ continentia que Asiam, Africam et Europam comprehendit alteram quam Americanam sive nouam Indianam vocant et opposito obiect, et quia haec duae continentis pro maxima parte supra aquinoctialis uestis poli articulis sunt sita, ideo his sub polo antarcticæ tertiam continentem oppositum, maribus undiq; inter se communicantibus, ut tota terra marisq; machina undiq; et equilibrium esset, et consideret, omnesq; partes ex quaib; regione ad navigabiles redderentur. Hæc obiter ex Patri mei in suam Cosmographiam lucubrationibus anno are volui, ut naturali orbis speculazione imberetur Lector, et ad altiora eius conditi mysteria aditum nanciscatur.

biusiam sphaericæ corporis conuexam superficiem contemplatus, astris illud subiecti et pro illorum situ uaria ipsi accidentia contingere obseruet, que ratione circulorum, quibus astrorum motus, distantes et tempora determinantur, illi obuenient. Sunt autem circuli ad Geographiam cogniti neceſſarij, Aquinoctialis illis, Paralleli sive aqui distantes, et Meridiani. Porro quia hi circuli in plano non eodem modo quo in sphaera exprimi possunt, quod sphaera superficies planum seruata eadem parum ad inuenire habitudinem deinceps tractat, scit lector nos eam complananda sphera rationem secutus esse, quia Gemma Frisius in suo planisphærio adiuuente que omnium longe optima est. Et si enim gradus à centro uestis circumferentia crescent, uti in gradibus, aquinoctialis uides, tamen latitudini longitudinūq; gradus in eadem à centro distante etiam ad inuenire proportionem feruant, quia in sphaera, et quadranguli inter duos proximos parallelos duosq; meridianos rectangulum figuram habent, quemadmodum in sphaera ita ut regiones undiqueq; omnes natuam figurā obtineant, sine omni tortuosa distractione, crescente tamen uestis exteriora magnitudine, propter graduum longitudinis latitudinēq; incrementum, quod dixi, ex gestis et solidatis, albucatuaras & sinus effecit, in quos fluxiis aqua de cenderet, et quoq; in equilibrio penderet tota machina, nos træ continentia que Asiam, Africam et Europam comprehendit alteram quam Americanam sive nouam Indianam vocant et opposito obiect, et quia haec duae continentis pro maxima parte supra aquinoctialis uestis poli articulis sunt sita, ideo his sub polo antarcticæ tertiam continentem oppositum, maribus undiq; inter se communicantibus, ut tota terra marisq; machina undiq; et equilibrium esset, et consideret, omnesq; partes ex quaib; regione ad navigabiles redderentur. Hæc obiter ex Patri mei in suam Cosmographiam lucubrationibus anno are volui, ut naturali orbis speculazione imberetur Lector, et ad altiora eius conditi mysteria aditum nanciscatur.

enim super polis zodiaci proprio motu, anno uno et ipsis per oblique aquinoctiali scandit, et ad 13. cum dimidio gradus ab illo uestis utrumq; polum recedens, ubi tropicus Cancri & Capricorni notatur. Meridiani sunt circuli per aquinoctialis sectionem quamuis et polos mundi descripti, ideo Meridiani dicti, quod in illo constituti sole meridies fit omnibus qui sub eodem in eodem hemisphærio duobus polis terminato habitant. Nunc quid hi circuli mutationis queue accidentia in regiones et diversas sphære partes adserant audi. Meridiana non longitudinem locorum & longitudinis sive horarum differentiam duorum quorū amelior locorum indicant. Consideruerunt autem Geographi initium longitudinum in meridiani quo per occidentem aequinoctialem in Iulianam Canarium ducitur, et inde uestis orientem longitudinem computant, quia proprius astrorum motus per quem longitudines locorum obseruantur, ab occidente in uestim tendit. Differentia autem longitudinis duorum locorum, ex ditione meridianorum uestisq; que in aquinoctiali patet, cognoscitur. Ut si Meridiani illorum 30. gradibus, et adib; in aequatore a se meridiani differt, erit differentia longitudinum eorum 30. graduum, et duarum horarum differentia, ita ut cum in occidente fuerit hora decima, in oriente aliud duodecima, duabus enim horis sol ab orientalioris meridianio peruenit ad occidentem, et meridianus motu diurno etenim 24. horas totum globum terræ ambit. Præterea diuiduntur meridiani in 360. gradus, quemadmodum aquinoctialis, et numerantur aq; aquinoctiali utrumque ad polum 90. gradus, qui uestis polum Arcticum designant, latitudinem boream, queus Antarticum vero meridionale, et quod quot in eodem meridiano eodemq; hemisphærio polis terminato sunt loca diversæ latitudinis, etemper eodem momento horam numerant, ut cum unus computat horam 8. cum dimidia, reliqui omnes tantundem numerant. Parallelitem item circuli [quos minores uocant, quia corum planities non per centrum munatur transi] à Meridiani gradibus

designantur iuxta eorum latitudinem, sic tropicū Cancri & Capricorni gradum latitudinē 23. cum dimidio in meridianis omnibus occupant, Arcticus autem & Antarcticus circuli 60. cum dimidio quo in cuius zonas quing; comprehendunt, inter duos tropicos sitam, torridam uocant, quod sol perpetuo supra eam in omnibus haboreat, et in tenuum calorem aderat, duas inter tropicos et Arcticū Antarcticūq; temperatæ dicuntur, quod medio modi inter calidissimam & frigidissimam se habeant, reliqua intra Arcticum una, et intra Antarcticum altera, frigidae sunt sub pote a sole remotissima. Rursum quia in diversa latitudine etiam diversa sit quantitas diei cuiusq; distinxerunt unitas etiam latitudinem ab aquinoctiali ad poli usq; per certos aliquot Parallelos, in quibus latitudini notari in quia maxima dies maximaq; non super perpetuam equalitatem, que est in aquinoctiali quadrante uniusq; et crescunt illarum in sua dimidio hora, tercius in qua tribus quadrantibus et sic deinceps donec parallelorū uincitas per semihoras tantum differentias confiderat, tandem etiam per horas integras, dies, hebdomadas, mensis, ita ut sub polo unius tantum dies unaq; nos totum annum emerit. Inter hos parallelos constituerunt Veteres quing; parta que climatede appellarunt, primum à tertio per parallelum ad quintum usq; secundum hinc ad 7. tertium ad 9. quartum ad 11. quintum ad 13. Hucq; putabant orbe habitari, uterius non, propter intensus frigus, ab aquinoctiali meridiani usq; ad tertium utrumq; parallelum, quod est medium torrida zone, proprie nimium astum inhabitabilem credentes, posterores tria climata uestis polum addiderunt, at tandem inuentum est totam undique terram habitabilem esse, et sub aquinoctiali temperatiorem opinione calorem esse, propter breviorē Solis presentiam, ut qui perpetuo 22. tantum horis super ahorizontem manet, in frigidissima autem zona propter longissimos dies est calidorem opinionem aerem esse noctuq; propter uentorum raritatem ac debitatem minus infrigidari. Vnde et fruere:

EVROPA

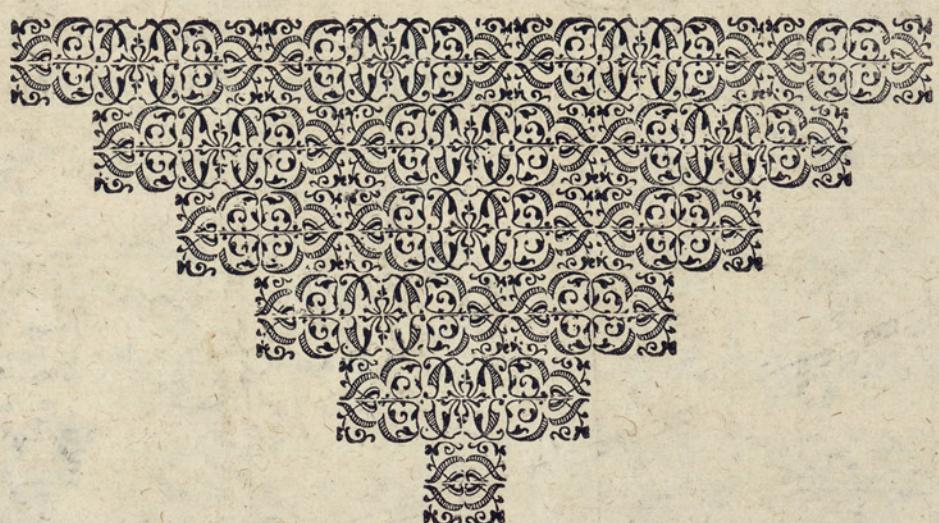

B

191 V. 1. 1. 1. 1. 1.

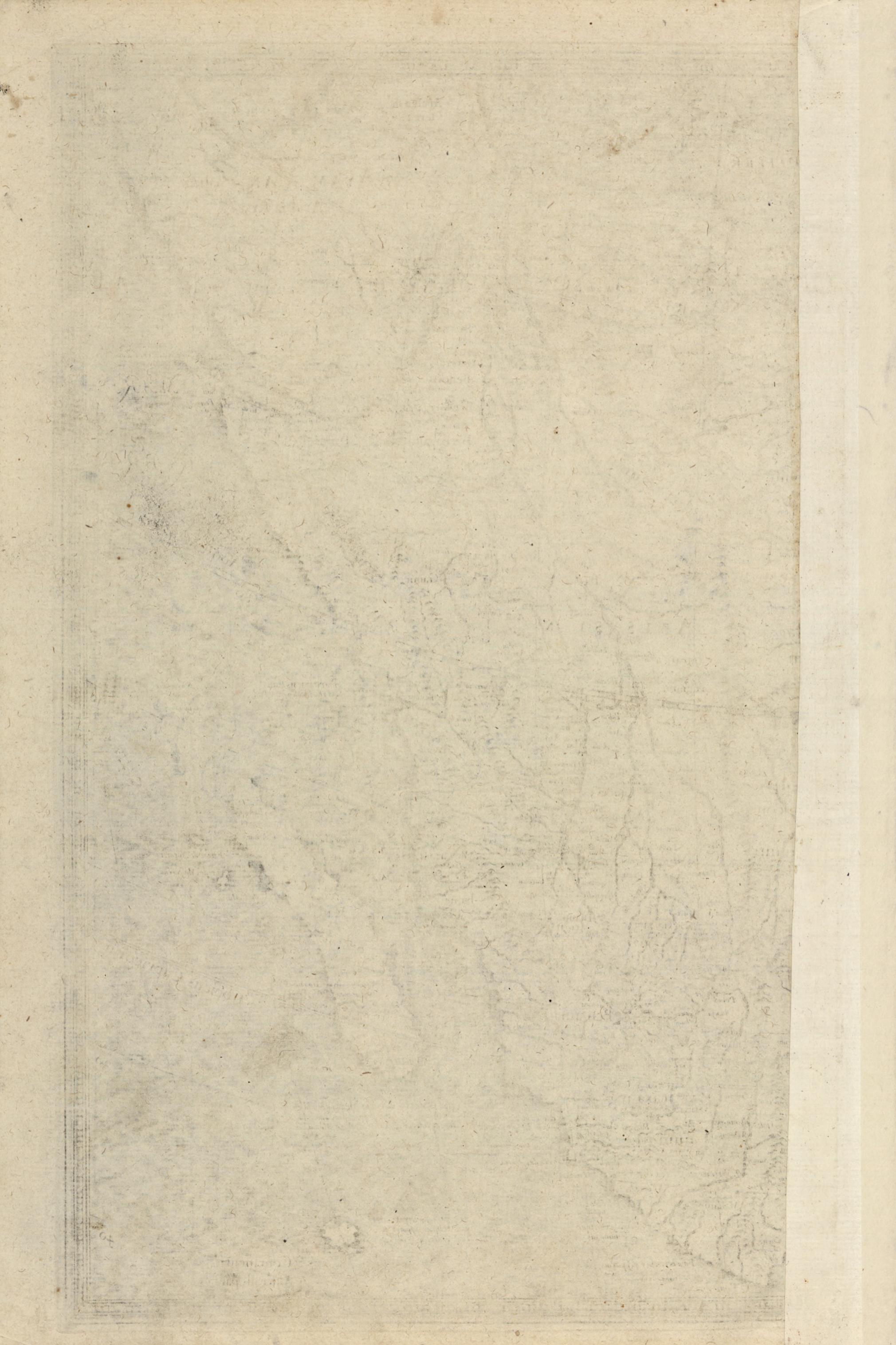
A F R I C A

C

1570
1570
1570
1570
1570

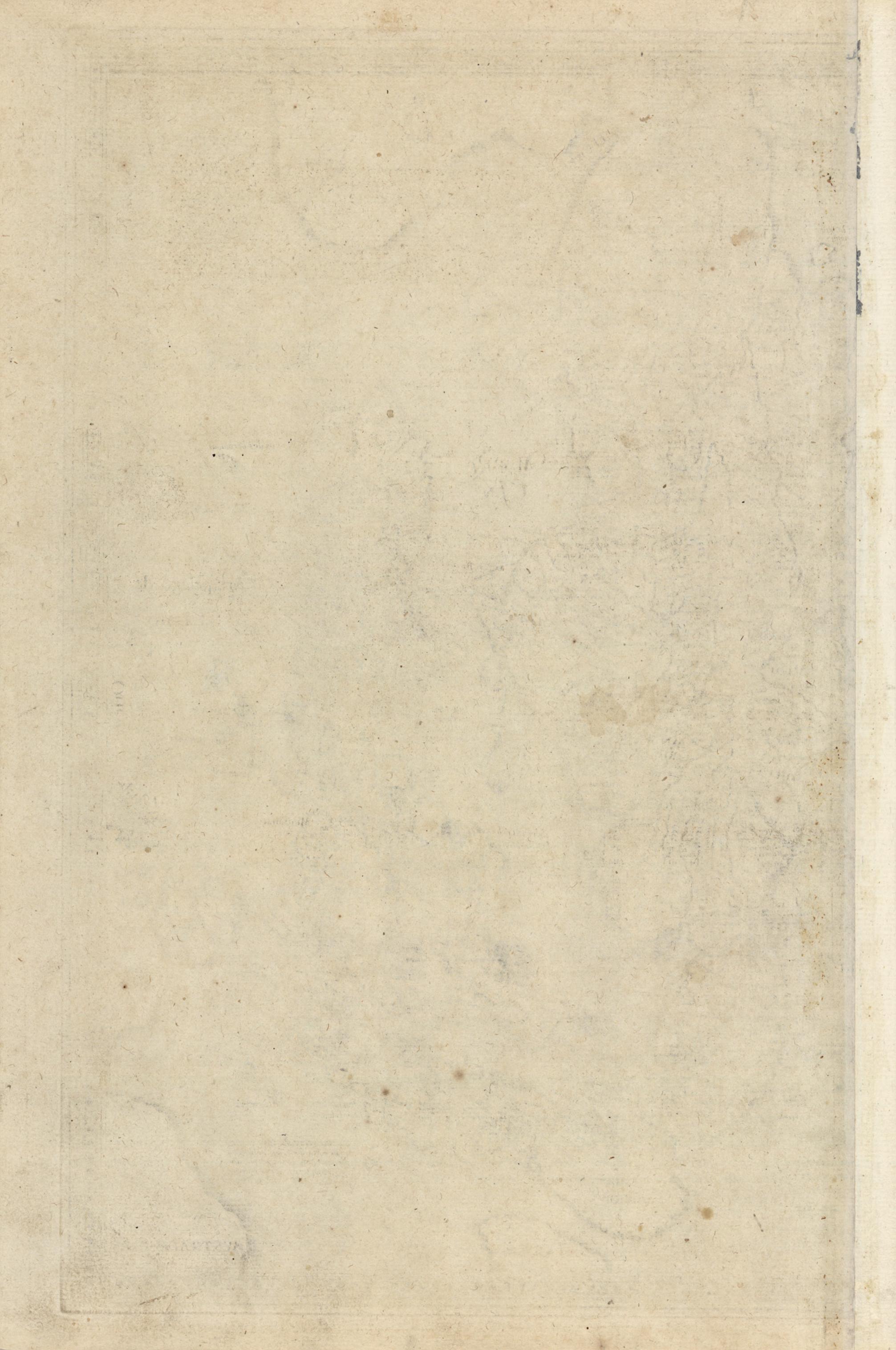

ASIA.

D

POLVS ARCTICVS, AC TERRARVM CIRCVM- iacentium descriptio.

GENERALI descriptione (candide Lector) totius orbis terræ & quatuor partium eius iuxta naturæ ordinem methodice repetita & præmissa, statui ad imitationem Ptolemæi Cosmographorum principis ab ipso polo & regionibus sub ipso circumiacentibus, singularum deinceps particularum Geographia inchoare: vt nimirum ab alto inferiora descendens & à sinistris ad dexteriora progressi diens septentrionem cum austro & occidentem cum oriente paulatim coniungam: Quod vt mihi reiq; publicæ Christianæ fœlix faustumque sit, Deum optimum maximum precor & obtestor. De harum autem terrarum & præcipue polo vicinarum regimine & statu nihil certi Europæis adhuc constat: bona tamen spes est, quotidianis Anglorum & Batauorum per borealiora transitum ad Moluccas certatim quærentium nauigationibus, earum situm & terminos breui certiores detectos fore. Duæ tantum habitationes in extremis quasi septentrionis, in Groenlandia videlicet, nobis notæ sunt, Alba II: o. 74: 45. & S. Thomæ Cœnobium 16: o. 75: 12. Figuram sumpsimus quæ illi parti orbis maxime congruebat, quæque situm & faciem terrarum, qualis in sphæra esset, redderet. Quod ad descriptionem attinet, eam nos accepimus partim ex Hugonis Villoughbei equitis, Richardi Chanceleri, Stephani Boroughij, Arturi Pet. & Caroli Iacimans, Iacobi Aldaij, Martini Frobischeri, Iohannis Dauis & aliorum Anglorum navigatorijs obseruationibus, partim ex itinerario Iacobi Cnoxen Buscoducensis, qui refert (quod tamen ab alio prius accepit). Minoritam quendam Anglum Oxoniensem Mathematicum terras polo circumvicinas descripsisse & astrolabio dimensum esse in hanc sequentem formam fere, vti ex Iacobo collegimus. Euripos illos quatuor dicit tanto impetu ad interiorem voraginem rapi, vt naues semel ingressæ, nullo vento retroagi possint, neque vero unquam tantum ibi ventum esse vt molæ frumentariæ circumagendæ sufficiat. Simillima his habet Giraldus Cambrensis in lib. de mirabilibus Hiberniæ, sic enim scribit: Non procul ab insulis (Ebridibus, Islandia &c.) ex parte boreali est maris quædam miranda vorago, ad quam à remotis partibus omnes undique marini fluctus tanquam ex conducto confluent & concurrent, qui in secreta naturæ penetralia se ibi transfundentes quasi in abyssum vorantur, si vero nauem hanc forte transire contigerit, tanta rapitur & attrahitur fluctuum violentia, vt eam statim irreuocabiliter vis voracitatis absorbeat.

